

ЯМДЕ-ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Виян лий, Россий салтак!

23 февраль дене!

**Вадим ПАВЛОВ.
Морко, Коркатово.**

Рвезе – ончыкылык пörьенг. Тудо виян лийшаш, нимо деч лүдшаш огыл. Изиж годым сарла модеш, кушкын шумек, шочмо элым аралыше салтак лиеш. Тиде моткоч күлешан, но неле паша. Садлан рвезе-влак изинек тазалыкыштым шуарат. Физкультур урокыш, түрлө секцийыш коштыт. Вет нунылан ончыкыжым армийыште парашют денат тörштылман, самолёт денат чонештылман, вүд йымалнат ийын коштман, мландымбалнат патырлыкым ончыктыман – Российын чекшым аралыман.

Лиза ЯМАНАЕВА, 5-ше класс.

Советский, Вечын.

«Ямде
лий!» «Ямде
лий!»

Йошкар-Олан
9-ше микрора-
йоньыштыжо
Удмуртийысе
Ижевск олесе
гай у школым
чоңат. Тиде
пашалан 400
миллион теңге
ойыралтеш.

26 февра-
льыште Морко
район Шордүр
школ пелен
республикысе
йоча Уярня
пайрем лиеш.
Тудым Марий
тұвыра рүдер
эртара.

Марий поэт-вла-
кын почеламут
аршашыштым
татар йылме
дене «Марий
сем-влак» сбор-
никыш чумырен
лукмо. Роберт
Миннуллин куса-
рен.

**Увер
выр-
выр**

Школысо «Боевой чап» тоштер вуйлатыше В.А.Подбойкин сар жапысе арвер-влакым ончыктен, Ленинград блокаде нерген каласкален. Вара автоматым рончен погымаште танасенна. Дарья Краснова (7-ше «А») сенен.

7-ше классыште тунемше-влак.

Морко, Коркатово.

Урок деч вара тунемше-влак коклаште автоматым рончен погымо дене танасымаш эртен. Физкультурым тунуктышо Н.В.Ядыков тӱткын эскерен. Кирилл Биколов ден Александра Еремеева сенышыш лектын.

Мария ИВАНОВА, 8-ше класс.

Шернур, Летник.

Калыкым, шочмо мландым йӱратымаш айдемым вияным ышта. Тидлан самырык тукумым йочасад гычак тунуктыман. Тыгай шонымаш дене патриотический лुकым ыштышна (снимкыште).

И.СЕМЕНОВА.

Медведево, Новый.

Ечыгорнышто

Школыштына ече дене танасымаш эртыш. Кече сай, леве ыле. Ечыгорно куштылгыжак огыл. Курык гыч волаш, кӱзаш кӱлын. Но мый пеш тыршышым. Нылымше классыште тунемше-влак кокла гыч икымше верым налым, вет мый ече дене мунчалташ йӱратем.

Вячеслав КУЗНЕЦОВ.

Медведево, Турша.

Кайык үстел

Теле тольо – йӱштӧ пеш!
Кочкышат урнен лумеш.
Изи кайык пеш шужен,
Вийже йӱршынак пытен.
Пурыш садыш чонештен.
Ужын шуктыш үстелем.
Тушто кочкыш ятыр пеш,
Ойгылан мучаш лиеш!

Настя ИСАЕВА, 4-ше класс.

Татарстан, Агрыз, Кадрек.

Февральыште лум шагал гын, кужо кеҥежым вучо.

«Ямде лийын» чап онаже

Куженер район Конганур школын 8-ше классыштыже тунемше Кристина БЫКОВА

«Нылытан» ден «визытанлан» тунемеш. Биологий, химий, руш йылме да ИКН дене районысо олимпиадыште шинчымашыжым терген. «Ший талешке» республикысе фестивалын «Акым пуышо-влак деч палемдыме тамга» номинацийыштыже сенышыш лектын. «Живая классика» конкурсышто кажне ийын таҥаса. «Самырык краевед» школысо кружокын еҥже. Республикысе краевед-влакын слӧтыштышт районын чапшым арален. Шымлымаш пашам эртараш, книга м лудаш йӱрата.

Элым аралыше

Лёня йолташем дене ече дене районысо танасымаште ятыр гана сенышыш лектынна. Ече дене кошташ мемнам физкультурым тунуктышына Сергей Аркадьевич Александров кумыланда. Рвезе ончыкыжым элым аралышаш, садлан спорт дене кылым кучышаш. Мый элым аралыше изам-влак дене кугешнем! Кушкын шуамат, нунын гай салтак лиям!

Никита НИКОЛАЕВ, 6-шо класс.

Морко, Эгерсола.

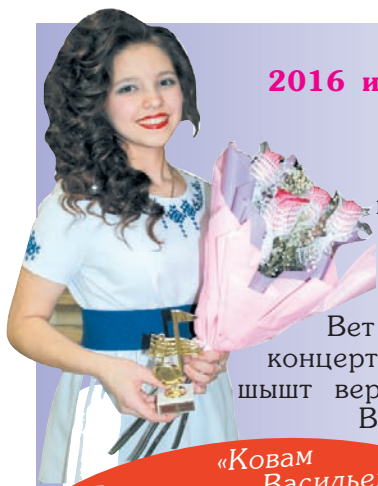
Уэш – йоча жапыш

Тӱрлӧ ийлаште школым тунем пытарыше-влакын вашлиймаш касышт эртен. Ты кечын школна мӱкшомарта гаяк гӱжлен. Уна-влак йӱратыме тунуктышышт, йолташышт-влак дене вашлийыныт, йоча жапыштым шарналтеныт. Директор Иван Николаевич Ельмекеев школын тачысе илышыж нерген каласкален. Йоча-влак «Уголки памяти Староторьяльской школы» книга дене палдареныт. Пайрем касым мурымаш, куштымаш, тӱрлӧ онай модыш сӱрастареныт.

Л.ЯНГАБЫШЕВА.

У Торъял, Тошто Торъял.

Кугунур шўдыр

2016 ий мучко Марий Эл радион эфирьштыже 36 у йоча муро йонген. Семым возеныт: Светлана ЯНДУКОВА, Вячеслав ОСИПОВ, Елена РЫБАКОВА.

Марий Эл радион темлыме 2016 ийысе эн сай муро-влак концертыштыже «Аваем» мурым Оршанке район Кугунур школын 8-ше классыштыже тунемше Виктория Мочалова (снимкыште) йонгалтарыш. Мурым туныктышо-влак Е.С.Рыбакова ден Р.А.Кудрявцева возеныт. Ёдыр кугу сценыш ятыр гана лектын. Вет тудо «Шонанпыл» йоча ансамбльыш 2-шо класс гыч коштеш. А концертлаште ныл ияшак мураш тўналын. Ёдырын ачаж ден аважат шочшышт верч тургыжланат. Тиде ганат Эльвира Ивановна ден Александр Васильевич пеленже ылыч. «Кушкын шуам – И.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжыш тунемаш пурем. Тиде мыйын мечта», - шыргыжале ёдыр.

«Ковам Васильевна
Елена мастер мурьызо, - ойла Вика. -
Эше Елена Сергеевна ден Римма
Алексеевна кумылангат. Сценыш
лекме деч ончыч садак тургыж-
ланет, а нунын ойышт
ўшаным пуа».

Кугунур кундем эше ик шўдырым кушта манын ўшандарен каласен кертына. Е.С.Рыбакова ден Р.А.Кудрявцева Вика семынак ятыр йочан (нунын коклаште кызыт палыме мурьызо Марина Садова. – авт.) мастерлыкшым шуарат. Тўвыра аланыш пентгыдын шогалаш поро шўкалтышым ыштат.

Анфиса ЭМАНОВА.

Ачам - десантник

Юля ТИМОФЕЕВАН сўретше.

Ачайлан

Йораталме ачана –
Пашалан уста ейна.
Патыр, лўддымё эре,
Пагалат чыла вере.
Россий армийыш миен,
Арален кумда элнам.
Таза, пекгыде, вялн
Лий тый эреак, ачай!
Настя ГЕРАСИМОВА.
Морко, Нуж-Ключ

Школыштына куштылго атлетике дене Российын спорт мастерже Евгений Иванович Быков (снимкыште - шолгыч кумшо) дене вашлиймаш лие. Тудо мемнан школ деч вара Озангыште тунемын. Спорт деке 14 ияш шўмангын. Ондак ече дене коштын, вара куржталаш тўналын. Е.И.Быков Российын сборный командыштыже лийын. Венгрийыште, Португалийыште, Испанийыште, Российын тўрлө кундемшыштыже танасымашлаште шкенжым терген. Шўдө наре медальже, ныл кубокшо улыт. Кызыт Евгений Иванович Конганур школышто физкультурым вўда.

Мыланна пример

Куженер, Конганур.

Алёна РЫБАКОВА.

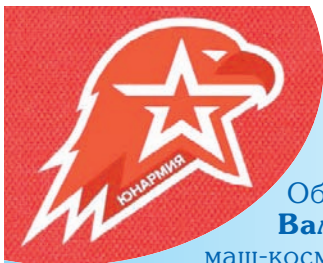
РЕВОЛЮЦИЙ ДЕЧ ОНЧЫЧСО МАРИЙ

Конаков Александр Федорович (1887-1922)

Писатель, драматург, мер пашаен. Марий АССР Шернур районысо Купсола ялеш кресаньык ешеш шочын. 1908 ийыште Кукарка семинарийым тунем пытарен, Конганур кок классан училищыште туныктен. 1914 ийыште Виче учитель институтыш тунемаш пурен. 1917-1918 ийлаште кугыжан армийын прапорщикше лийын. Вара Царевококшайскысе учитель семинарийыште туныктен,

Шернур кантоннын военкомжылан сайлалтын. Тудын темлымыж дене Шернурышто икымше гана Пеледыш пайрем эртаралтын. Усталык пашам 1908 ийыште тўналын. Рушла лекше тўрлө газетыш возен, 1915-1916 ийлаште ятыр публицистический статьяже, очеркше «Война увер» газетеш лектын. «Инспектор», «Ику», «Кунавий» «Илыш ваштареш» пьесылам возен. «Поран», «Тулык ёдыр» пьесыже-влак посна книга дене лектыныт (Озан, 1919). 1922 ийыште коллен.

Юнармеец улына

ЮНАРМИЙЫН учредительже-влак:

Александр КОЛМАКОВ, генерал-полковник, Российысе ДОСААФ председатель;

Виктор ЕРМАКОВ, армий генерал, РФ ВС ветеран-влакын Общероссийский общественный организациыштын глаже;

Валентина ТЕРЕШКОВА, генерал-майор, икымше тунямбал удра-маш-космонавт;

Валерий ВОСТРОТИН, генерал-полковник, Российысе десантник-влак ушемын председателже;

Артур ЧИЛИНГАРОВ, Российысе географический обществын икымше вице-президентше;

Светлана ХОРКИНА, спорт гимнастикене дене кок пачаш чемпионко.

ПАТРИОТЫМ КУШТЕНА

- **Айста шуктымо пашада-влакым шергалына.**

- Тиде - военно-спортивный модыш-влак («Зарнице», «Победа», «АРМИ»), спортын военно-прикладной видше дене спартакиаде да тагасымаш-влак, Шарнымаш вахте, боевой чап корно дене поход-шамыч, поисковый отряд ден клублан пашашт да шуко молат.

- **А Марий Элыште кунам тиде движений тунгалын?**

- 2016 ийыште 1 июльышто движениы регионсо полкаже почылтын, а 23 сентябрьыште Марий Эл Республикысе Юнармийын икымше учредительный съездше эртен. Пашам сайын виктарен колташ штабым ыштыме.

- **Марий Элысе Юнармий радам могай-рак?**

- Тачысе кечылан 147 военно-патриотический объединенийыште кум тужем утлакадет да курсант-влак улыт. Ушанена: нуно чылан мемнан радамыш ушнат. Латкок районшто (Советский, Медведево, Звенигово, Волжский, Морко, Марий Турек, Килемар, Куженер, Шернур, У Торъял) да Козьмодемьянск олаште штаб-влак пашам ыштат.

Н.СЕМЕНОВА мутланен.

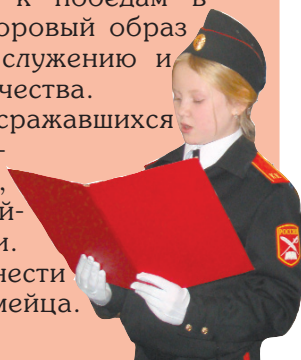
ЮНАРМЕЕЦЫН клятвыже:

...Клянусь стремиться к победам в учёбе и спорте, вести здоровый образ жизни, готовить себя к служению и созиданию на благо Отечества.

Чтить память героев, сражавшихся за свободу и независимость нашей Родины, быть патриотом и достойным гражданином России.

С честью и гордостью нести высокое звание юнармейца.

КЛЯНУСЬ!

- **Юнармий толкын (движений) могай ийыште шочын?**

- Самырык-влакым ушышто тыгай толкыным ылыжтарен колташ Российын обороно министрже Сергей Шойгу ойым пуэн. 2016 ий 28 майыште «Юнармия» икымше Всероссийский военно-патриотический съезд эртен. Кок кече жапыште Москва воктенысе «Патриот» рудерыште 500 наре тунемше погынен. Тун штабын начальникшылан бобслей дене олимпийский чемпион Дмитрий Труненоквым сайлыме.

- **Тиде движенийыш ко ушнен кертеш?**

- Кажне йоча кандаш ийым темыкекыже Юнармийыш ушнен кертеш. Юнармий радамыште лияш манын, кажне тунемше клятвым пуышаш да сайтыштына регистрацийым эртышаш. Тыгак кеч-могай военно-патриотический ушем, клуб але поисковый отряд ушнен кертыт.

- **Символикыже могай?**

- Толкыныш пурышо чыла подразделений-влакын символикышт икгай. Символикке - тиде эмблеме ден флаг. Юнармийын эмблемыштыже пурлашкыла ончышо арсланын вуйжым суретлыме (**күшыл суретым ончо**)

- Россий кугыжанышым (государством) да куатле армийжым ончыкта.

Тачысе унана - «Юнармий» Всероссийский военно-патриотический движениы Марий Эл Республикысе регион полкажын штабым вуйлатыше Яковлевич (снимкыште - пурлаште).

Александр МУХАЧЕВ

Юнармеец улына

8 февраль – Самырык герой-антифашистын кечыже. 4-8-ше класслаште тунемше-влак герой-влакым шарналтышт. Книгагудышто сылнымут радынам верандыме. Кажне классыште салтак илиш да патриотизм нерген урок-влак эртышт.

**Евгения КИРИЛОВА.
Морко, Волаксола.**

★ «Зарницым» вучем

Вашке Шочмо элым аралышын кечыже шуэш. Метиде пайремлан ончылгоч почеламутым, мурым тунемына, салтак-влак семынстрой дене коштына, конкурслан ямдылалтына. Вара «Зарнице» модышым эрта-рена. Тиде кечым пеш вучем.

**Владислав ЗУЙКИН.
Медведево, Турша.**

Серыш – шергакан пӧлек

Марий Эл Республикысе 500 утла тунемше, «Салтаклан серыйш» акцияшке ушнен, Сирийыште шке порысыштым шуктышо Россий салтак-влаклан серыйшым возен. Серыш-влакым 13 февральыште Марий Эл Республикысе

Морко район Коркатово лицей-ын тунемшыже-влак серыйшым возат. В.СМИРНОВЫН фотожо.

кысе военный комиссариатын пашаенже-влаклан кучыктеныт (кӱшыл снимкыште). «Письмада-влак воин-влак деке Шочмо элым аралышын кечыж вашеш миен шуыт, – ўшандарен ойлен генерал-майор Анатолий Иванович Самсонов. – Серышысе кажне корно салтаклан куаным, вийым, ўшаным ешара. Эн шергакан пӧлек лиеш». Акцияым Российысе школьник-влак толкынын Марий Элысе пӧлкаж ден Образований да науко министерстве эртареныт.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Военный фуражке келша

Йолташем Святослав Петухов дене Пекейсола гыч улына. Изинек эре коктын модынна, канышым эртаренна, школыш коштынна. Кодшо шыжым йолташем Россий Федерацийысе МВД-н Самара олесе кадет корпусышкыжо тунемаш каен. Тудо изинек военный лияш шонен. Шочмо кундемжым, аважым, шӱжаржым коден каяш йӧсӧ лийын, очыни. Но шонымашыж деч чакнен огыл. Шке семынем тагастарем: мый тыге ыштен кертам ыле мо? Йолташемын пенгыде койыш-шоктышыжо келша.

Куженер, Конганур. Максим ПЕТУХОВ.

Кочана Валентин Максимович Тойбахтин Комсомольск-на-Амуре олаште службым эртен. Тудо автомобиль дене командирым шупшыктен. Арми деч вара, пенсийыш лекмешкыже, шочмо колхозышто машинамавиктарен. «Марий АССР-ын эн сай шофёржо» лӱм дене палемдалтын. Кована дене коктын ныл ўдырым ончен куштен. Ме, куд уныкаже, кочанам пайрем дене шокшын саламлена!

Кочана

**Кирилл СТЕПАНОВ,
Юлиана ЛЕОНТЬЕВА.
Параньга, Олор.**

★ Салтак лиям (снимкыште)

Йошкар-Ола гыч индеш ияш Олег Глушков Шочмо элым аралаш кызытак ямдылалтеш. Капкылжым шуара, дзюдо секцияш коштеш. Ачаже, комплексный единоборство дене спорт мастер Эдуард Олегович пелен армейский рукопашный кресталмашым тунемеш. Спортын тиде видше дене Новочебоксарск олаште танасымаш эртен. Олег ден йолташыже Артём Куликов тушко миеныт. Чуваший, Татарстан гыч рвезе-влакым ончылтен, Олег III верым, Артём II верым налыныт.

А.ЭМАНОВА.

МОДШО-ВЛАК: ава, эрге, йоча-влак.

Кок вўдышō лектеш.

Ўдыр: Шошо толмо первый кечылаште,
Лум шулаш тўналме пагытеш.

Саламлем ава-влакнам чылаштым –
Весела, мотор пайрем толеш.

Рвезе: Пуйто лўмынак, аванам ужын,
Тудын тўсшым утыр сылнештал,
Шōртньō шошо кече шке асужым –
Ший йоллажым – мландыш шаралта.

Ўдыр: Ой, моткочак сылне пагыт годым
Аванан пайремже толылден

Кайыкшат, муран аршашым тодын,
Аваланак кондыш пōлеклен.

Рвезе: Ме, йоча-влак, поро кумыл дене
Шергакан аванам чот ондал.

Ныжыл шўргыжым шупшал чон дене,
Тау мутым колтена мурад.

**Занавес почылтеш. Ўдыр-рвезе-влак
шогат.**

Икте: Тек кава эре лийже канде!

Весе: Тек эре пеледалт шога мланде!

Кумшо: Тек эре лиеш сай авана!

Нылымше: Тек эре ме пырля лийына!

**«Тек эре лийже кече» муро. Вўдышō-
влак ончык лектыт.**

Ик йоча (лектеш):

Маньт, ава кумыл – ший кечыйол.

Ньогажланак тудо эн шерге шол.

Козыранше кидше кеч вўдотызан.

Мамык гае чучеш лач

шке икшывыжлан.

Кая. Эрге толеш.

Ава: Ну, кузе, эргым, кузерак сочи-
нениет? Вара кōн аваже нерген возаш шонен
пыштышыч?

Эрге: Авай, вуеш ит нал, мый вет нимом
пален омыл. Настин аваж дене кутырышым.
Вара эше Фенян аваж денат мутланышым.
Чыланат тыйым моктышт. Мый пален омыл...

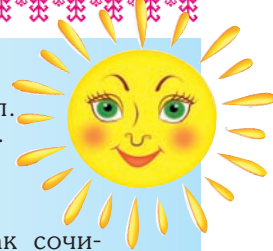
Ава: Туге, эргым. Енгын илышыштыже сай-
жымат, удажымат раш ужын моштыман.

Эрге: Авай, мый чылаштлан пеш кугу таум
каласышым.

Ава: Молан?

Эрге: Тыйым пагалымыштлан, тый денет
кугешнымыштлан!.. Фермыште чот тыршет,
портретет «Чап онашат» ик гана веле огыл
кечен улмаш. А молан тидын нерген ик ганат
ойлен отыл?

Ава: А тый шкеже йодынат? Иктаж гана
фермыш миенат?

Кече икте – ава икте

Ик рвезе:

Урок пытымеке,
Чиям кидыш налым.

Мотор кўдыронгыр

Шочеш ончылнем.

Мый тиде пайремым

Вучем куаналын.

Мотор пōлекем

Авамлан кучыктем.

Вес рвезе:

А тудо тунам,

Мыйым шокшын ондалын,

Сўретым шыман

Ныжыл кидыш налеш.

Вара,

кўдыронгыр аршашым ончалын.

Шкежат кўдыронгыр гаяк пеледеш.

**Сценыш ўдырамаш лектеш, пўкеныш
шинчеш, пижым пидаш тўналеш.**

Сумкам кучен, эргыже толеш. Шўлыкан.

Ава: Эргым, мо шўлыкан коят? Ала двой-

кым налыч? Ала иктаж-мом удам ыштенат?

Эрге: Уке. Двойкым налын омыл, удамат
ыштен омыл.

Ава: Вара мо лийынат? Каласе, эргым, ала
мый тыланет полшен кертам?

Эрге (шўлыкан): Уке, авай, от керт.

Палет, мыланна школышто ава нерген сочи-

ненийым возаш пуэныт. А мый мом возем?

Тый... Эх! Фермыште презым веле ончет.

Тыйын нерген мом кугунак возет? Теве

Настин аваже – туныктышо, заслуженный...

Фенян – агроном. Тый гына... Лиям ыле

врач, лётчик, тале конструктор, чапланыше

учёный. Тунам, товатат, сочиненийлан пятёр-

ко лиеш ыле.

Ава: Эргым, Феня ден Насти авашт дене

кугешнен кертыт. Нунын авашт нерген возо

сочиненийым. А мыйын нергенемже молан?

Сценарий

Эрге (шўлыкан): Уке! (Пауза).

Авай, мый тыйын нерген сочине-
нийым возем. Фермышкат мием,
тыглай ончаш гына огыл, эре
полшаш кошаш тўналам.

**Каят. Куштымаш. Вара
чыланат лектыт.**

Ик ўдыр:

Весела мотор игече,

Шошо кече моткоч сай.

Саламлем мый тиде кечын

Пайремет дене, авай!

Вес ўдыр: Ава эн шерге кажнылан.

Эн лишыл тудо кеч-кōлан.

Ава – чылт шошо кече гай,

Шыма да поро омо гай.

Кумшо ўдыр: Кече икте, икте веле

Шочмо-кушмо

Йōраталме мландыштем.

Авам мыйын икте веле

Кече семын

Пуэн шокшым шўмышкем.

**Вўдышō-влак лектыт. Шенгелнышт
хор чумырга.**

Ўдыр: Озаланалше шучко йўштō годым

Лач тиде мут ырыкталеш чонем –

Улат эн лишыл да эреак поро,

Кўлат тый кече семын мыланем.

Ик рвезе: Ава-ава!

Вес рвезе: Шомак кеч тиде кўчык.

Ик ўдыр: Но садыгак

пеш ныжылгын йонга.

Вес ўдыр: Ты мут дене темын

порылык вий тичак.

Ик ўдыр: Ласка да поро шошо кече гай!

Ава нерген муро.

Мучаш.

Вячеслав АБУКАЕВ ямдылен.

(«Ямде лий», 1981 ий.)

**Ош тўняште ниможат куры-
машлык огыл. Когеш ой - ок
коло, ок ныте. Муралтен шок-
талташ йогмылан кўзлезе
тореш лийын огыл. Эпос
тўналтыште кўсле
йўкым колына.**

Муралтем мый,
шоқталтем мый,
Лыкын-лукын, йонгалтенак,
Кузе кож лїшка мардеж ден,
Кузе тулык кїкшакаште
Муралтен шога шкет пїнчө,
Я кузе шурга вїдйогын
Яклака куэр коклаште,
Дачучеш – чонанак шийже.
А молан, уке гын, йылмым
Мыланем пуэн Ош Юмо?

Кеч Салий сонарзе еш гыч
Ынде йоршын шкетын кодын –
Арала кугезе чапым,
Лїмжымат огеш шїктаре.
Самырык сонарзе йорло,
Погыжат – лач пикш даумдо.

Теве тыгай асыл венгым Орчама
вучен ила. Но чинче гай ўдыржым
туглан марлан пуэн ок керт. Мер
кагаш пунчалын: оръен эн кугу
олным пыштышылан логалеш.

«ЮГОРНО» ЭПОС ПОЧЕШ

Автор-влак:

Анатолий СПИРИДОНОВ,

Анатолий МОКЕЕВ (марланден).

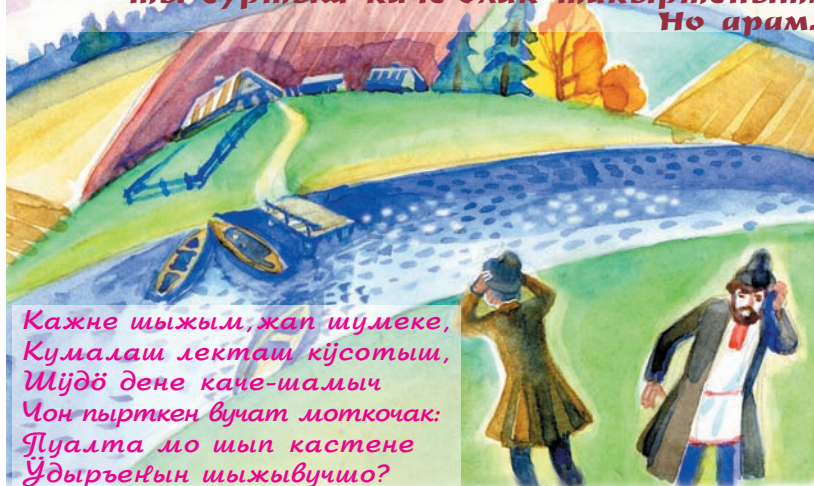
1-ше мур

Ший пўян Ший Пампалче:

Мландын пеш кугу поянлык:
Тидым от оптал пезменьш,
Кидымат шарен от висе,
Тумо вочкышко от теме,
Урзышкат от нал кошталын.

Элнет энгер кыгалне йорло вакшоза
Орчама илен. Тугын Ший пўян Ший
Пампалче ўдыржө лийын. Йўксө ўдыр чоды-
ра калыкын эн кугу поянлыкшылан шот-
лалтын. Шым кугорным, ятыр йолгорным
ты суртыш каче-влак такыртеным.
Но арам.

Кажне шыжым, жап шумеке,
Кумалаш лекташ кїсотыш,
Шїдө дене каче-шамыч
Чон пырткен вучат моткочак:
Тўалта мо шып кастене
Ўдырбейын шыжывучшо?

2-шо мур

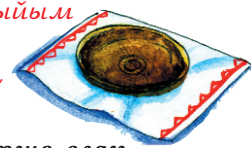
**Салий сона-
рыш каяш
ямгылалтеш.**

Ава пыштым
кум шергиндым,
Мож ложащ гыч
тутло киндым:
Иктыжым –
чевер йокмалан,
Весым – корнышто
кочкашлан,
Кулшым пыштым
анык семын.

**Ава ачан ойлен кодымо
сугыньжым пуа:**

– Эн чот шерге ош тўняште –
Шочмо суртет, кушто тыйым
Йоратат, вучат эреак.
Коштын ончо тїня мучко,
Умылет алатунам тый.

Ф.ЛЕБЕДЕВАН сїретше-влак.

Ӱярням вашлийына, тамле мелнам кочкына

– Теле пытен,
Шошо толын, –
Тыге оила Ӱярня.
Ӱярня – Ӱян арня.
☺☺☺

Ой, каена, каена
Чодыраш кожым руаш.
Ой, каена, каена
Ӱярня варам ышташ.
☺☺☺

Мелна кышылым налда мо?
Шергиндыжым налда мо?
Йӧраталме родына-влак дек
Ӱярням пайремлаш кудална.
☺☺☺

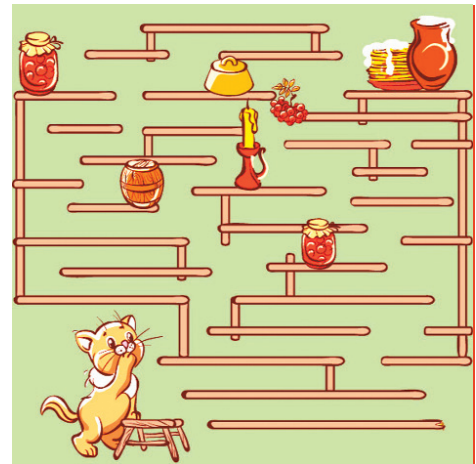
Ой, Ӱярня, Ӱярня,
Тые шуйнет ик арня.
Айста каена мунчалташ,
Веселан жапым эртараш.

Тувыртыш кочкаш мийышна,
Озажлан таум ыштышна:
– Ой, Шӱшпык Васли вате,
Тувыртышет пеш чесле.
☺☺☺

Ӱдыр-влак, ида мале,
Омо кӱпчык ида лий.
Памаш деке волыза,
Тамле вӱдым кондыза.
☺☺☺

Ой, Ӱярня, Ӱярня,
Мелнам шуко кочкына.
Мелнам шуко кочкына,
Тау тылат, Ӱярня.
Айста чыланат йол курыкыш
Кужу тер ден мунчалташ.
Айста чыланат йол курыкыш
Ӱярняжым ужаташ.

**В.КУГОРНО поген.
Морко, Коркатоно.**

Пырысыглан мелна кышыл
деке миен шуаш полшо.

1. Воен-
ный званий-
ым ончыктышо
вачымбалы-
се наста.

1		Г		
2		Е		
3		Н		
4		Е		
5		Р		
6		А		
7		Л		
8		И		
9		С		
10		С		
11		И		
12		М		
13		У		
14		С		

**К
Р
О
С
С
В
О
Р
Д**

2. Г. Матюковскийн поэмыже.
3. Пудешташ шындыме саркурал.
4. Герой-крепость.
5. Сареш колышо марий поэт.
6. К. Беляевын «Ик ялыште» ойлымашыж гыч изи ӱдыр.
7. Воинский подразделений.
8. Званий.
9. Патронын изи ужашыже.
10. «Атаманыч» повестын авторжо.
11. Марий кундемын икымше Геройжо.
12. «Мый йӧратем родной элемым» почеламутын авторжо.
13. Тушман амбразурым капше дене петырыше марий мландын ик эргыже.
14. Морко кундемын Геройжо.

**Максим ГОРИНОВ.
Куженер, Ӱштымбал.**

Кумло кок сал-
таклан ик командир.
(малга-пӧй ар элтат)

Куд ойыртемым му.

Индекс: Марий Элыште - 78574,
вес кундемлаште - 52713.
Тираж 1150 экз. Заказ 282.
Формат – А-4-8.
Директор-тӱн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru,
Тел. 45-25-49(факс);
45-22-82.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикы-
се культур, печать да
калык-влакын пашашт шо-
тышто министерстве, «Ям-
де лий» газет» кугыжа-
ныш унитарный казенный
предприятий.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ар-
алымаште законодательством шуктен шо-
гымым эскерше Федеральный службыв
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште
пуымо.

Печатьыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00.
Ак – кутырен келшыме
почеш.

Авторын да редакцийын шо-
нымашышт тӱрлӧ лийын кер-
тыт. Серыш-влак мӧнгеш ӧгыт
коллат.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола,
Строитель урем, 95.

Редакцийын да издательын
адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалыкше урем, 20.